

siden vilde have krydset Grevens Planer. Greven vilde da ikke have kunnet nedlægge den paagældende By, idet Sogneraadet vilde have eksproprieret Jord til et Par Huse i den, saa at han ingen Interesse havde haft af at nedlægge den. Men jeg tænker mig, at Ekspropriationsbestemmelserne neppe kunde blive af den Beskaffenhed, at Sogneraadene efter For-godtbefindende kunde ekspropriere, hvor de vilde. Det skulde vel kun være, hvor det er vanskeligt at faa Jord, og saa bliver det dødt og magtesløst paa saadanne Steder. Som sagt, der er Steder, hvor det kunde have sin Betydning, men jeg er ikke blind for, at skal en saadan Bestemmelse sættes ind, vil det blive betydelig vanskeligere at føre Loven igennem, og det var ogsaa af den Grund, at Ekspropriationsbestemmelsen ikke kom ind allerede i Landbokommissionen. Der var ikke ringe Stemning derfor i Kommissionen, men vi, der vare Medlemmer af Rigsdagen og kendte Rigsdagens Stilling dertil, vare klare over, at det vilde være saare vanskeligt at føre Loven igennem i Lands-tinget med denne Bestemmelse. Derfor kom den ikke ind i Landbokommissionen. Imidlertid ville nu de ærede Medlemmer, som ønske det, faa at høre, hvad den ærede Landbrugsminister mener om dette Forhold. Personlig er han maaske ikke imod det, det oplyste jo det ærede Medlem for Sorø (Poul Christensen); jeg husker nu ikke, hvorledes han har stillet sig dertil. Men jeg vil dog sige om den Bestemmelse, der er indført i Lovens § 6 med Hensyn til Indtagelsen af offentlig Jord — der er vel nærmest tænkt paa Præstegaardsjord —, at der er dog der en lille Ventil, som kan faa Betydning paa mange Pladser; thi selv paa disse Steder, hvor Fæste er stærkt udbredt, er Præstegaardsjorden vistnok som Regel fri Ejendom, og der er derfor en Mulighed for, at denne Bestemmelse kan raade nogen Bod herpaa. Med det samme jeg taler om dette, vil jeg sige, at jeg ved saa vel, at ved at faa saadan Jord med, hvorpaa der kommer til at hvile en aarlig Byg-afgift, kan der komme noget mere med og blive flere Penge til Raadighed. Det bliver dog i saa ringe Omfang, at naar jeg før hævdede, at der kun blev en halv Lod i hver Kommune i Fremtiden saavel som i Fortiden, vil denne Bestemmelse ikke give ret megen Afgivelse derfra. Men, som sagt, Ekspropriationsbestemmelsen har jeg ikke noget imod. Dog er jeg ikke særlig stemt derfor, først af den Grund, at jeg

ved, at den vil være vanskelig at gennemføre, og dernæst fordi den ingen Betydning har i min Kommune — og enhver ser jo for en stor Del paa sit eget.

I Lovforslaget har den højtærede Minister indført en Bestemmelse om, at Sogneraadets Skøn over Jordlodden skal bortfalde. Jeg har nu ikke saa meget imod denne Bestemmelse, men maaske kunde der alligevel være Grund til at tage under Overvejelse, om den er heldig. Jeg ved ikke, om der er noget Sogneraad, der har skønnet forkert paa noget Sted, men jeg tror alligevel, at Sogneraadene ere noget mere kvalificerede til at skønne over en Ejendom, end en Kommission, hvis Medlemmer ofte bo meget langt borte fra den. Naar det blev bemærket, at Synet efter Lovens Bestemmelser vil falde om Vinteren, tror jeg dog, at dette er urigtigt. Loven kommer til at lyde paa, at der bliver et halvt Aars Forskel paa den nugældende Lov og den Lov, der skulde træde i Kraft her; og da det efter den nugældende Lov er i Vintertiden, bliver dette altsaa i Sommertiden; men om jeg ikke husker fejl, foreslaar den foreliggende Lov helt andre Tidspunkter for Indgivelse af Andragender. (Modsigelse). Jeg tror ikke, jeg husker fejl. Imidlertid er det jo et Forhold, som kan tages under nærmere Overvejelse. Men jeg tror alligevel, at Sogneraadets Skøn har sin Betydning, thi dets Medlemmer ere dog dem, der særlig ere kvalificerede og have særligt Kendskab til de Ejendomme, der bliver Tale om, og jeg drister mig endog til at paastaa, at hos os i alt Fald har vort Skøn været nøgternt og godt og solidt, i alle Tilfælde bedre, end en Kommissions kan blive det.

Endelig har jeg saa kun et tilbage angaaende selve Loven, og det er Udgifterne til Kommissionerne. Der er jeg ikke fuldt ud tilfreds med Lovforslaget. Efter dette vil det paa det nærmeste blive det dobbelte af, hvad det er i Øjeblikket. Dels faa de noget mere at bestille, naar de, hvad der vist ikke kræves nu, skulle syne Ejendommen, før den bliver godkendt, og dels blive ikke blot deres Diæter, men ogsaa deres Rejsegodtgørelser forhøjede, de sidstnævnte endogsaa lige til det dobbelte. I Kommissionen blev dette Spørgsmaal saare grundigt behandlet, og der var det den almindelige Mening den Gang, at det skulde herken være gode Levebrød eller ulønnede Bestillinger, og at de, der fik dem, ikke skulde være Mænd, der skulde køre med de allerfineste Køretøjer og bo paa de allerfineste Hoteller. Men naar